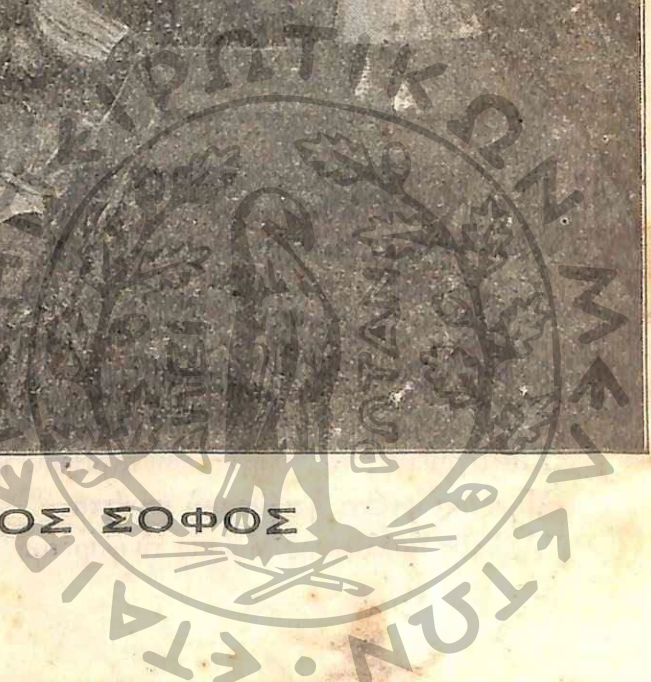

Μάρτιος 1927

ΓΚΥΖΗ: Ο ΜΙΚΡΟΣ ΣΟΦΟΣ

ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ - ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ 30.000

ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧΜ. 1.50 - ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡΧΜ. 15

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Κ. ΣΤΥΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ: ΙΑΚ. ΒΑΧΑΒΙΟΛΟΣ-ΕΜΜ. ΛΑΜΠΑΔΑΡΟΣ-Κ. ΣΤΥΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Ι. ΧΡΥΣΑΦΗΣ

ΓΚΥΖΗ-Η ΝΙΚΗ

Του μυστήριου ανασήκωσε την πέτρα
Και μὴ σκιαχτῆς τὸ δάγκημα τοῦ ἀστρίτα·
Τὴν ἀλήθεια ἀκατάπαυστα ἀναζήτη
Καὶ ἰδὲς ἂν εἶναι, ὥς λὲν ψυχοπονέτρα.
Μία μία τὲς σαγιτιὲς τοῦ πόνου μέτρα
Καὶ ἄγρυπνος τὲς πληγὰς ποὺ ἀνοίγουν κοίτα·
Μηνύτρα φτάνει ἡ κάθε μιὰ σαγίττα
'Απ' τῆς ἀσπλαχνῆς Μοῖρας τῇ φαρέτρα.

Καὶ ἂ βρῆς ποῦ ὁ πόνος εἶναι ἡ μόνη ἀλήθεια
Τότες ἀπ' τάντρειωμένα σου τὰ στήθεια
Γδύσου τὴν ταπεινότη τῆς ὀρφάνιας·
Στῆς 'Ομορφιάς, στῆς Δύναμης τῇ γλύκα
Μὲ ἀλαλητὸ χαρᾶς καὶ περιφάνειας
Γίνε Θεὸς σου καὶ τῇ Μοῖρα νίκαι.

Λ. ΜΑΒΙΔΗΣ

ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Οἱ χωριάτες ἀποζητοῦσαν τὸν Μαρτιάτικο ἥλιο
γιατὶ ἔλυνε τὰ χιόνια καὶ ἀνοίγε τὰ διάσελα καὶ τὰ βου-
νά, μὰ ἔλα ποὺ ἀνηφόριζαν καὶ οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τῆς
πολιτείας κ' ἐπιδίαν τὰ χωριά, ἔπερναν τὰλογα κ' ἔ-
σφαζαν τὰ δαμάλια, κυνηγοῦσαν τὰ κοτερά καὶ χωρὶς
πολλὰ λόγια ἔδιναν διαταγὰς τοῖς 'Αρβανιτάδες τὰ
εἰσπράζον τοὺς φόρους.

Ἄνοιξι ἔρχεται, τὸ χορτάρι φυτρώνει, τὸ λουλούδι
ἀνθίζει, τὰ φύλλα τῶν δέντρων πρασινίζουν, τὰ που-
λὶ χαρούμενα φτερουγίζουν γύρω ἀπὸ τῆς φύλλω-
σιές, μὰ ἔρχεται καὶ ὁ Τοῦρκος νὰ θυμίσῃ τὴν σκλα-
διά, τὸν Βεζύρη καὶ τὸν Σουλτάνο, νὰ στραβοκυττάξῃ
τοὺς νέους, νὰ περιφρονῇ τοὺς γέροντες, νὰ πάρῃ
στὰ χαρέμια τῶν πασάδων τὰ κορίτσια. Ἄνοιξι
ἔρχεται, τὸ χορτάρι φυτρώνει, τὸ λουλούδι ἀνθίζει, μὰ
ἔρχονται καὶ οἱ 'Αρβανιτάδες μὲ τὰ κοτερά τοὺς για-
ταγάνια. . . .

Ἀπὸ τὰ Καλάβρυτα ὡς τὴν Βοστίτσα εἶναι
ταμπουρωμένοι οἱ Τοῦρκοι καὶ ξαπλωμένοι στὰ χωριά.
Τὸ ἀσκέρι χύθηκε γαῦρο καὶ ὀρηκτικὸ γύρω ἀπὸ τὰ
Καλάβρυτα καὶ πείσμα ἔβαλε καὶ ὄρκο ἔκαμε στὸ Μω-
χαμέτ νὰ κυριέψῃ τὸ Μέγα Σπήλαιο καὶ νὰ γλυτώσῃ
ἀπὸ τὴν ἀντίστασι τῶν καλογέρων.

Ὁ πασᾶς στέλνει ἕνα «μπουγιουρντί» καὶ συμβου-
λεύει τοὺς καλογέροντες νὰ παραδοθῶν. Ὁ ἡγούμενος
Δαμασκηνὸς ἀντὶ νὰ στείλῃ τὰ κλειδιά τοῦ μοναστη-
ριοῦ καὶ ν' ἀνοίξῃ τὸ δρόμο στὸ Τουρκικὸ ἀσκέρι πα-
ραγγελνεὶ στὸν πασᾶ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν κάμπο τῶν
Καλαβρύτων καὶ ὀρθά-κορτὰ τοῦ λέγει τὰ λόγια
τοῦτα:

«Εἶναι ντροπὴ νὰ φοβερίζῃς τοὺς καλογέροντες καὶ
νὰ ζητᾷς νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ μοναστήρι. Κι ἂν τοὺς νι-
κήσῃς τὸ κατόρθωμά σου δὲν θὰ εἶναι μεγάλο. Μὰ ἂν
σὲ νικήσουν τότε ἡ καταισχύνῃ θὰ εἶναι ἀδιήγητη καὶ
μπορῶ νὰ σὲ βεβαιώσω ὅτι ἀπὸ τὸν Θεόδωρο Κολοκο-
τρώνη παίρνω μαρούτια, βόλια καὶ παλληκάρια ὅσα
θέλω. Κάμε τὸ λογαρισμὸ σου, σκέψου καὶ ἀποφά-
σισε.»

Καὶ ὁ πασᾶς βρῆκε σωστὴ τὴν παρατήρησι τοῦ
Δαμασκηνοῦ, ἔφυγε ἀπὸ τὸν κάμπο τῶν Καλαβρύτων
καὶ διάταξε τὰσκέρια του νὰ πάνε στὰ χωριά. Ἄνοι-
ξι ἔρχεται, χορτάρι φυτρώνει, λουλούδι ἀνθίζει, ὁ
Τοῦρκος περνάει ὀρηκτικὰ καὶ ἀφισμένα. . .

Ξαπλώθηκαν στὰ χωριά τῶν Καλαβρύτων καὶ τῆς
Βοστίτσας καὶ γιὰ νὰ παίξουν οἱ 'Αρβανιτάδες ἔβαναν
στὸ σημάδι τῆς φωνῆς τῶν χελιδονιῶν, κυνηγοῦσαν τὰ
πουλιά, σκόρπιζαν παντοῦ σὲ ἀνθρώπους καὶ πουλιά

τὸν τρόμο καὶ τὸν ὀλεθρο. Τὰ χελιδόνια φοβούμενα
ἀναζητοῦσαν τῆς φωνῆς τῶν, μὲ ἀγωνία προσπαθοῦ-
σαν κάπου νὰ χτίσουν τὰ χορταρένια θέμελά των, ἀνέ-
βρουν ἀνάπουν καὶ ἀσφάλεια, μὰ τὰ ντουφέκια τῶν
νιζάμιδων ἕνα-ἕνα τὰ σκότωναν ἢ τὰ λάβωναν καὶ τὰ
ἔρριχναν στὸ χῶμα γιὰ νὰ τὰ πετάξουν ἔπειτα στὰ λαί-
μαργα σκυλιὰ των.

Καὶ οἱ χριστιανοὶ μαζί μὲ τὴν σκλαβιά των κλαίνε
καὶ τὰ χελιδόνια καὶ δὲν νοιώθουν τὴν ἀνοιξί, οὔτε αἰ-
σθάνονται τὴν δροσιὰ τοῦ καλοκαιριοῦ.

Ἕνας γέρος-Τοῦρκος ποὺ εἶχε γεννηθῇ καὶ μεγα-
λώσει στὴν Πελοπόννησο, τὸ εἶπε μιὰ μέρα στὸν ἀρχι-
γὸ τοῦ στρατοῦ ὅταν εἶδε τοὺς νιζάμιδες νὰ ντουφε-
κᾶνε τὰ χελιδόνια. «Βαλαῖ-μπιλαῖ τὸ σκότωμα αὐτῶν
τῶν μαύρων πουλιῶν καὶ κακὸ θὰ φέρῃ.» Καὶ τὸ κα-
κό, τὸ καλὸ, ἦρθε ἀπὸ τὴν Ἁγία Λαύρα, ξαπλώθηκε
σὲ πολιτείες καὶ χωριά, διαλαλήθηκε ἀπὸ κορφὴ σὲ
κορφὴ, ἀπὸ ράχη σὲ ραχοῦλα, ἀπὸ βουνὸ σὲ βουνό.

Καὶ τὰ χελιδόνια, ὅπως μᾶς ἔλεγε ἡ γιαγιά μας
ποὺ ἱστοροῦσε τῆς μέρες τῆς σκλαβιάς καὶ τῆς ἐλευθε-
ρίας, ἦρθαν τὴν χρονιά τοῦ 1821 ὀρηκτικὰ, χαρού-
μενα. κοπαδιαστά, φτερουγίζουν μὲ τὰ σπαθωτὰ φτερά
τῶν γύρω ἀπὸ τῆς λαχανασμένες στέγες χωρὶς προφυ-
λάξεις καὶ τρόμο, καὶ ἀρχίνησαν μὲ τὸ νιόβγαλτο χορ-
τάρι νὰ χτίζουν τῆς φωνῆς των.

Ἀνθρώποι καὶ πουλιά τὸ νοιώθουν ὅτι τριγύρω
τῶν δὲν παραμονεύει ὁ θάνατος καὶ τὸ αἷμα ἔπαιψε νὰ
στάξῃ. Τὰ χελιδόνια χοροπηδᾶν γύρω ἀπὸ τῆς στέγες
καὶ φαίνονται ὅαν νὰ νοιώθουν τὸ μεγάλο καλὸ καὶ τὴν
γαλήνῃ ποὺ βασιλεύει στῆς πολιτείες καὶ στὰ χωριά.
Ἔρχεται ἡ ἀνοιξί, βγαίνει τὸ χορτάρι, ἀνθίζει τὸ λου-
λούδι, τὰ χελιδόνια χτίζουν τῆς φωνῆς των, πρασινί-
ζουν οἱ κάμποι καὶ αἱ ἀρματοῦλοι κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ
βουνὰ χωρὶς προφυλάξεις καὶ καρπούλια.

Κι ὁ γέρος-Τοῦρκος ποὺ ἀπέμεινε μισότρελλος γιὰ
νὰ ζητιανέβῃ στὰ χωριά ὅαν μοιρολόι καὶ ὅαν κατάρρα
ἔλεγε: «βαλαῖ-μπιλαῖ τὸ σκότωμα τῶν μαύρων που-
λιῶν καὶ κακὸ θὰ φέρῃ.»

Κι ἔσθονε τὰ βήματά του στοὺς δρόμους τῶν χω-
ριῶν καὶ ἔβλεπε τὰ χελιδόνια ποὺ χοροπηδοῦσαν μὲ τὰ
σπαθωτὰ φτερά των στὸν ἐλεύθερο οὐρανό. Ἔτσι τε-
λείωνε τὴν ἱστορία τῆς ἡ γιαγιά μας καὶ αὐθεντικὰ μᾶς
ἔλεγε ὅτι τὰ χελιδόνια ἔχουν τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Μὰ
ὅτι καὶ ἂν ἔχουν εἶναι ἀγιασμένα ἀφοῦ μᾶς φέρνουν τὴν
ἀνοιξί καὶ τὸν ὀλόγλυκο χαρετισμὸ τῆς. Φουντώνουν
τὰ χορτάρια, ἀνθίζουν τὰ λουλούδια, πρασινίζουν οἱ
κάμποι, μὲ τὸν πρῶτο χαρετισμὸ τῶν χελιδονιῶν καὶ
μιὰ ζοῆ ἀρχινᾷ μὲ μύριες χαρὰς καὶ μύριους πόθους.

Κι ἀξίζουν τὴν ἀγάπη μας γιατί τὰ χελιδόνια πο-
τὲ δὲν φέρνουν τὸν χειμῶνα. Εἶναι οἱ φτερωτοὶ ἀρχάγ-
γελοι τῆς ἀνοιξιάτικης χαρᾶς. Καὶ ἡ χαρὰ εἶναι ἡ ἀλη-
θινὴ ζωὴ. . .

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
3 ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ 1.10.82
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.85
ΑΡΙΘ. 36199

... Άραιή, ψιλή βροχούλα φαινότανε πώς θά μās ματαίωνε την έκδρομή μας. Μ' όλα ταυτα πρωϊ πρωϊ συγκεντρωθήκαμε όλοι την ώρισιμένη ώρα στο σταθμό της Λαρίσης.

... Μά νά μερικες φορες πού «ή καλή μέρα δέν φαινεται απ' τ'ό πρωϊ», γιατί αργότερα καλόςενε ο καιρός. Άλλά τὰ μέλη της παρέας μας τυχουν νουώσει βαθειά πώς ή Φύσις λατρεύεται σ' όλες τις εκδηλώσεις της όμορφιάς της κ' έτσι χωρίς καμμιά αμφιβολία την άφίσαμε νά μās διασκεδάση όπως αυτή ήθελε, σπιθαγμένοι στα βαγόνια πού άντιλαλούσαν απ' τὰ γέλια και τὰ ξεφωνητά.

Μερικοί πολύ ευαίσθητοι ζάρωσαν στις γωνίες τυλιγμένοι στα παλιά τους από τ'ό πολύ κρύο.

Άλλά νά τὰ Κιούρκα ξεπρόβαλαν με χάρη σ'ε μιὰ καμψη της σιδηροδρομικής γραμμής εκεί ψηλά στις απέναντι καταπράσινες πλαγιές, κρυμμένα μέσ' στην ήσυχη πρωϊνή όμίχλη.

Στο σταθμό των «Άφιδων» τ'ό πρώτο ψυχρό βορριάδα ήρθε νά μās θυμίξη με τή σφυρίχτρα τού άρχηγού μας πώς ήρπελε νά μñν άργοΰμε νά ξεκινήσωμε και πραγματικώς μ' ένα γοργό και χαρούμενο βήμα ξεσταθήκαμε άρκετά, πού δέ μās έκανε έντύπωση τ'ό κρύο και τὰ καλαμπούρια μερικών.

Η ώρα είναι ένδεκα παρά τέταρτο· φεύγομε απ' τὰ Κιούρκα. Προχωρούμε άργά - ρυθμικά μέσ' στο μονοπάτι πού στριφογυρίζει, χάνεται για μιὰ στιγμή σ'ε πυκνές λόχμες, ξαναφαινεταί πάλι σ'ε μιάν απότομη καμπή, όπου τ'ό ζωογόνο βορριάδακι δυναμώνει, ζωντανεύει, γαργαλίζει ήδονικά τὰ πρόσωπά μας πού κέκνιζονε από πλήμμυρα ζωής. Κανείς δέν καταλαβαίνει την κούραση. Άλλοι έχουν ριχτή σ'ε ρωμάν-

...τ'ό ήσυχο εκκλησάκι γεμίζει από προσκυνητάς.

ικές συζητήσεις, άλλοι έχουν ξεχαστή αποθανυμάζοντας τὰ όμορφα τοπεία. Τ'ό ένα πόμορφο και πιδ μαγευτικό απ' τ'άλλο. Τὰ μάτια μας μένουν έκστατικά μπροστά στις τόσες φυσικές καλλονές. Κάθε τοπείο και μιὰ εικόνα, κάθε εικόνα και μιὰ άληθινή ζωγραφιά.

Στ'ό μεταξύ ό άνήφορος όλο και γίνεται πιδ αίσθητός. Περνούμε γύρω τώρα τ'ό Μπελέτσι, ένα από τα πολλά άντρεϊσμάτα της Πάρνηθας· κάτω ό κάμπος παίρνει ένα μουντό μυστηριώδες χρώμα, ένφ τώρα πια ψηλά στ'όν ούρανό μερικοί άσπροι - χιονάτοι λεκέδες έχουνε μείνει πού ό άνεμος τούς σπρώχνει με περίσσεια βία σ'άν νά θέλη νά μās παρουσιάση όλοπλο όλόκληρο τ'ό γαλάζιο φόντο.

Ός τόσο είχαμε φθάσει. Έδω ήτανε και τ'ό τέρμα της έκδρομής μας αυτής, δηλ. τ'ό γραφικό εκκλησάκι της Άγίας Τριάδας.

Τ'ό εκκλησάκι τ'ό σιωπηλό, πού τού ταράζουν την ήσυχία κάπου-κάπου έκδρομείς, γεμίζει τώρα σχεδόν από τούς εύλαβείς προσκυνητάς και προσκυνητριάς, πού προσπαθούν πούδς νά πρωτορίξη τ'όν όβολό του στ'όν παραπονεμένο δίσκο του.

Έπειτα ριχτήκαμε στο φαεί. Τὰ φαγητά πού είχαμε μαζί μας και τ'ό άφθονο και δροσερό νερό, πού βρήκαμε εκεί, μās ικανοποίησαν τη μεγάλη όρεξή μας. Γέλοια, χαρά, τραγουδι, παιγνίδια έκαναν νά περάση ή ώρα χωρίς νά τ'ό καταλάβωμε. Στις 4 τ'ό απόγεμα ξεκινούμε. Κατεβαίνουμε με πορεία μιάνισης ώρας στο σταθμό με αφάνταστη τ'ό χαρίστησι.

Σ'ε λίγο ήμαστε μακριά — πολύ μακριά μαζεμένοι σ' ένα βαγόνι τού σιδηροδρόμου πού κινάει γοργά - γοργά και μās γυ-

ρίζει στην πρωτεύουσα — στην πόλι τού θορύβου και της σκόνης.

ΚΩΣΤΑΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Έφ'όρεσε τ'ό δίκωχο στο έφηβικό κέφαλι, ντύνει τ'ό λεβεντόκορμιο στο τίμιο, τ'ό χαλί και γέροντας σ'ής μάννας τού τ'ή στοργική άγκάλη παίρνει φλογόδεσμα φιλιά, παίρνει γλυκειά εύχή.

*

Άπό τὰ μάτια τού παιδιού — άντρείας πυροφάνια — κυλάνε δάκρυα χαράς, λαχτάρας, λεβεντιάς και λέει στη μαννούλα του γεμάτος περηφάνια: — Καμάρωσε με, μάννα μου, δέν είμαι πια ραγιας!

Ο ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Τ'ό παιδί πούχε ξεφύγει άντρεϊωμένο, τόσα βόλια στο περήφανό του τ' άτι, απ' την έπουλη άρρώστεια χτυπημένο χαροπαλένε χλωμό σ' ένα κρεβάτι.

*

Δέν τ'όν έμελλεν άν σφαίρα τ'όν περνούσε και κυλιόντανε στο χώμα ματωμένος, στο ποτήρι πού ή Δόξα τούς κερνούσε, φτάνει νάβρεχε τὰ χείλη λαβωμένος.

*

Στ'ό ματιού του τώρα βλέπεις τή λαχτάρα πώς με πείσμα κι από πόνο έχει κλάφει. Μά ήταν ήρωας σ'ής μάχης την άντάρα δέν φοβήθηκε σπαθιού κι όβίδος λάμψη.

*

Τ'ό παιδί πούχε ξεφύγει άντρεϊωμένο Τόσα βόλια στο περήφανό του τ' άτι, απ' την έπουλη άρρώστεια χτυπημένο, ξεψυχάει τ'ό φτωχό σ' ένα κρεβάτι..

ΣΥΛΒΙΟΣ

ΤΟ ΛΑΛΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΟΥ

Μαζί, στα ξένα πού γυρνώ, στ'όν παγωμένο Άδη μοΰδωσεν ή Μανούλα μου απ' την Πατρίδα λάδι και Σένα Μεγαλόχαρη τού Κόσμου τάντιστύλι και μού 'ταξε πάσα βραδυ ν' άφτω σου τ'ό καντήλι.

*

Αυτό παιδί μου από γητειά, θε νά σ'ε προσφυλάξη πόνο, πληγή ή παράπονο, αυτό θά στ'όν μαλάξη θά φέγγη σου νά κοιμηθής και στο προσκέφαλό σου θά φέρνη άκοίμητο Άγγελο νά στέκη στο πλευρό σου.

*

Θέ νά είναι εύχη κι ευόδωσι στα περπατήματά σου νά είναι καλά τὰ κόπια σου και πλήθια τὰ καλά σου νάξαινεις και ταχειά νάρθής όπισω στο νησί μας κι Άρχος Άφέντης νά γενής, όπου νά λάμψη ή αΐλή μας.

*

Έδω στα ξένα πού γυρνώ στ'όν παγωμένο Άδη έσένα έχω Μανούλα μου φλόγα μικρή από λάδι σ' άφτω με καθαρή καρδιά και κάνω τ'ό σταυρό μου ξανθό Ήλιε τ'ής Πατρίδας μου, κι Εύχούλα τ'ό γονιό μου.

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

(Σκίτσο τού μικρού Έουθροσταυρίτη Τσαρούχη).

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

Όλα σου ξεχωρίζουνε, μικρούλικο χωριό, τ'άσπρα σπιτάκια, ή εκκλησιά με τ'ό καμπαναριό. Μέσα στα πεύκα στην πλαγιά, σ'α γέρονε ό ήλιος πέρα, με λάμψη στα παράθυρα προσμένει την έσπέρα. Λυγίζουν και σ'ε προσκυνούν τού κάμπου τὰ σπαρτά· έσείς τ'ό χώμα όργώσατε, καματερά σκυφτά. Γεια στη δούλειά. Τ'ό γέλιο σου με τις χωριατοπούλες κ' ή λύπη σου μόνο σ'ε δυό παραισσιών κορφοΰλες. Κάποιοι διαβάτες άν περνούν μακριά από τ'ό στρατί, πού σκαρφάζουνε απ' τις μυρτιές σιτώνι τ'ό πλατύ, πού σκαρφάζουνε απ' τις μυρτιές σιτώνι τ'ό πλατύ, πού σκαρφάζουνε απ' τις μυρτιές σιτώνι τ'ό πλατύ. Μά έχω περνώντας, πάντοτε θά σταματήσω εκεί στ'όν πλάτανο, τ'ή σκέρη μου νά ύψώω έκστατική μέσ' στην άπλή σου τ'ή μορφιά. Και βλέπω συλλογίσου· κατί πιδ κρύφιο, πιδ βαθύ· κοιτάζω την ψυχή σου. Και λέω, μιὰ νύχτα άς ήτανε μάχελι φλογερό νάρθω ως στο κεφαλόδεσσο τις φοΰχτες στα νερά ν'άπλώσω, πού είναι κρούσταλλο, νά πω με τ'ό φεγγάρι απ' τὰ βουνίσια σπλάχνα σου τ'ή μυστική σου χάρη.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΕΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

1.

16 Μαγτίου.

Φίλε. Είναι μέρες που η λύπη μου γιατί δεν ξέρω να ζωγραφίσω είναι διπλή. 'Ο κήπος σήμερα έχει καλεσμένους. Ποιός να του μιλήση πιά! Στις φτωχικές βιολέττες που από μέρες ήρθαν ν' αραδιάσουν εκεί στις γωνιές το βαθυκίτρινο χρώμα τους, ύστερα απ' τους ευγενικούς κι ευωδιασμένους υακίνθους με τ' άσπρα τους και τα μαβιά τους λούλουδα που αρχίζουν πια να μαδάνε, νά! σήμερα και τα σπαθόκρινα άνοιγμένα! Σά γραμμές στρατού χωρίζουν τα παρτέρια απ' τις άλλες. 'Ομως τον τόνο της γιορτής τόν δίνουν οι λαλέδες με τα κόκκινα φέσια τους. 'Ανάμεσα από άλλα ανάνοιχτα φυτά μοιάζουν να προβάλλουν τα κεφαλάκια τους σαν από πράσινα κατώφλια. Στην ανάλαφρη πνοούλα του άγεριού, θαρρείς πως κάνουν την κίνησι να βγάλουν τα φέσια τους για να χαιρετήσουν τον ήλιο, το φώς, τη ζωή. Μιά άσπρη πεταλούδα — ή πρώτη που βλέπω φέτος — πετάει από πάνω τους σά μικροσκοπικό αεροπλάνο και λαβαίνει μέρος στην πρώτη τελετή των λουλουδιών.

2

18 Μαγτίου.

Φίλε. 'Εχουμε κι εμείς εδώ τις διασκεδάσεις μας τις κοσμικές. Τί νομίζεις! 'Από προχθές ή μικρή πλατεία του χωριού είναι πασμένη από τέσσερα—πέντε κινητά σπιτάκια, κινητές καμαρούλες των σαλτιμπάγκων. Και σήμερα είχαμε παράσταση ίπποδρομίου. 'Επ'ήγα κ' εγώ με το κοριτσάκι μου κ' ευτύχησα νάκούσω το γέλοιο του για τάσσεια των παλιάτσων που θυμίζουν τάσσεια του δικού μας Καραγκιόζη. Καταρράχτης! Και τόσο άβιαστο, τόσο ακράτητο! 'Ο κόσμος εξαίρονταν με τη χαρά του. Μία σκηνή τους μ' έκανε να γελάσω κι εγώ.

Είναι δύο κ' έχουν ένα πορτοκάλι. Προτείνουν να το κρύψουν, ό καθένας στο γύρο του κι όποιος δεν κατορθώσει να το ανακαλύψει να έχει το δικαίωμα να το φάη. 'Αλλά κ' οι δύο το ανακαλύπτουν. 'Ο πρώτος κάτου απ' τη μασχάλη του δεύτερου κι ό δεύτερος μέσα στο μανίκι του πρώτου. Τότε ό πρώτος αντί να πολυκεφαλάη πού να το κρύψει, το κρύβει απλώς στην κοιλιά του. Δηλαδή το τρώει. 'Ο δεύτερος τώρα ψάχνει ανώφελα. 'Επί τέλους κάτι υποπτεύεται και θυμώνει. Κι ό πρώτος του λέει:

— Τί θυμώνεις; Τό στοίχημά μας δεν είναι αν δεν το βρής να το φάω;

— 'Ε, λοιπόν;

— Τό βρήκες;

— 'Οχι.

— Λοιπόν το τρώω.

— Φάτο!

— Τόφαγα!

— Κατάλαβα. Δίκιο έχεις.

'Επειτα του διηγείται κατάληκτος πώς στο χωριό είδε μια μαύρη κόττα.

— Και σ' εκπλήττει γιατί είδες μια μαύρη κόττα, χαζέ; Πρώτη σου φορά είδες μαύρη κόττα;

— Και δεν ξέρεις το πιο εκπληκτικό;

— Ποιό;

— 'Η μαύρη κόττα έκανε ένα άσπρο αυγό!...

3

21 Μαγτίου.

Φίλε μου. 'Ο Τσίου Τσίου δεν είχε την τύχη της Φλώρας. 'Απ' την πρώτη μέρα ή Μαργαρίτα τόβγαζε απ' το ζεστό του κουτί που ήταν κοντά στη φωτιά για νάχη την απαραίτητη πάντα θερμοκρασία για τη ζωούλα του και τόφερνε στο τραπέζι τις ώρες του φαγητού για να του δίνη ψίχουλα που τάρωγε με μεγάλη όρεξη. Τί θαύματα έχει κάνει ή Φύσι. 'Ωστόσο δεν ξέρω αν το μεγαλύτερό της δεν είναι το ένστικτο που έβαλε στα πλάσματά της.

'Ο Τσίου-Τσίου δεν στεκόταν φυσικά ποτέ ήσυχος στη θέσι του. Τό στρωμένο τραπέζι νόμιζε πως είναι ή αΐλή του και τα πιάτα με τα φαγητά προεξοχές της γής. Τις περνούσε με μια χαριτωμένη άμεριμνησία και πολλές φορές έμπλεκε σέ σουπες και σέ μακαρόνια, πράγμα που δεν μπορούσε να εξακολουθήσει. Κι έτσι ένα μεσημέρι έκλειστηκε για πάντα ό τραπέζιτικός παράδεισος γι' αυτόν. 'Όταν ό καιρός το επέτρεπε ή Μαργαρίτα έπαιρνε τον Τσίου-Τσίου και τρέχανε στον κήπο. Την ακολουθούσε παντού σά νάταν κλωσσα-μητερούλα του!

'Η σημερινή όμως μέρα ήταν δυσάρεστη. 'Η Μαργαρίτα έφερε στο χεράκι της τον Τσίου-Τσίου λιποθυμισμένον. 'Όλες μας ή φροντίδες για να τον συνεφέρουμε πήγαν χαμένες. Σέ μια στιγμή γύρισε το κεφαλάκι του, έκλεισε τα χάντρινα ματάκια του κ' έσβυσε σά μια πνοούλα. Τό πρώτο μου αΐσθημα, ύστερα απ' τη λύπη μου για το θάνατο του μικρού κλωσσόπουλου, ήταν ό θυμός. Μά εκεί που ήταν έτοιμος να ξεσπάσει γύρισα και είδα το προσωπάκι της Μαργαρίτας. 'Ηταν λουσμένο από τα δάκρυα μιάς τέτοιας απελπισίας που αναγκάστηκε να την πάρω στην άγκυλιά μου και να την παρηγορήσω με λόγια γλυκά, τρυφερά.

Διάβολε! 'Απ' όλα τα παιχνίδια της τα ψεύτικα, ό Τσίου-Τσίου ήταν το πιο ενδιαφέρον, γιατί ήταν

ζωντανό. Αυτό όμως δεν την έμπόδισε να το σπάση. Τό πάτησε χωρίς να θέλη.

'Ετσι κ' εμείς, αλλοίμονο, δεν πατάμε χωρίς να το θέλουμε, χωρίς να το καταλάβουμε, τόσους Τσίου-Τσίου μας; Τόσες μας ευτυχίες;

4

23 Μαγτίου.

Φίλε μου,

Βρέχει, βρέχει, βρέχει! 'Η βροχή ήρθε με το νέο φεγγάρι. Και κανείς δεν ξέρει πότε θα τελειώσει. Πολλές άπριλιάτικες τριανταφυλλίες άνοιξαν τα τριαντάφυλλά τους κ' οι πασχαλιές τα άσπρα τους και τα μαβιά τους λούλουδα. Τις νοιώθω να μιλούν με το σύννεφο και να λένε:

— Ρίξε, ρίξε, ρίξε! Δέ σέ φοβόμαστε πιά. Οι άνθρωποι μπορούν, βλέποντάς σε, να θαρρούν πως ό χειμώνας δεν τελείωσε ακόμα. 'Ομως εμείς είμαστε σοφότερες από 'κείνους... Κι όταν άδειάσης όλο σου το νερό και ξεθυμάνης — σήμερα, αύριο; — όλα τα έντομα, όλα τα πουλιά, όλα τα πλάσματα της άνοιξης που παραφυλάνε στους κρυψώνες του την κατάλληλη, την πανώρια στιγμή, θα όρμήσουν — στρατοί άπειράριθμοι — να κατακτήσουν τη φύσι.

Ρίξε, ρίξε, ρίξε!

5

24 Μαγτίου.

Φίλε. 'Εξακολουθεί το Ουράνιο Τόξο να σου προξενή ίδια έντόπωσι που σου προξενούσε όταν ήσουν παιδί; Είχα καιρό να το ιδώ. Τό κοριτσάκι μου με κάλεσε έξαλλο: — Τρέχα, μου είπε να το ιδής! — Και τό είδα με τα έξη έπιστημονικά του χρώματα: τό μενεξεδένιο, τό λουλάκινο, τό γαλάζιο, τό πράσινο, τό κίτρινο, τό πορτοκαλί και τό κόκκινο. Θυμήθηκα άόριστα απ' τό σκολειό πως τό σχηματίζουν οι ήλιακές άχτίδες ανάμεσα απ' τους ύδρατιμούς στα σύννεφα. 'Ομως ή θέα του είναι πιο ποιητική απ' αυτά. Και τόνομά του πιο επιβλητικό. Ουράνιο Τόξο! Τρόπαιο της νικήτριας καλωσύνης εναντίον της θύελλας! Θρήμβος του φωτός εναντίον του σκότους! Της έλπίδας εναντίον της απελπισίας! Της χαράς εναντίον της λύπης. Αυτό δεν είδε ό μυθολογικός Νώε και μάντεψε τό τέλος του κατακλυσμού; 'Αχ, νάί, κάνε με, παιδί μου, να τό ιδώ με τα δικά σου, τ' άθώα μάτια και να νοιώσω, όπως κι εσύ αυτή τη στιγμή, στην ψυχή μου, τη δύναμι του 'Ανεξηγήτου, του Θαύματος τη φωνή!

6

23 Μαγτίου.

'Αγαπητέ μου. Μ' όλο τον ακατάστατο καιρό τα χελιδόνια ξαναγουρίζουν. Μου τάδειξε ή Μαργαρίτα

σήμερα που βγήκαμε απ' την αΐλή του σπιτιού και πήραμε τό δρόμο του χωριού. Τά γνώρισε απ' τό ξεχωριστό τους πέταμα τό γεμάτο καμάρι και νάζι. 'Ομως εκείνο που με κίνη ν' άμφιβάλλω λιγάκι είναι που πετούσαν πιο ψηλά, απ' ό,τι πετούν τα χελιδόνια και που αντί να πάρουν τη διεύθυνσι των σπιτιών, έστρεψαν και πήραν τη διεύθυνσι των λόφων. Θάνε πετροχελιδόνια πρωταδέρφια των χελιδονιών. Μά τί πειράζει. Αύριο θάρθουν και τα χελιδόνια κ' έτσι θα θαρρώ πως τό πέρσι δεν τελείωσε ακόμα, κ' έτσι θα θαρρώ πως τα χρόνια δεν παρνούν, όπως λέει όλος ό κόσμος, και πως είμαι πάντα νέος, παιδί, άδελφούλης της Μαργαρίτας!

7

1 'Απριλίου.

Φίλε μου. 'Η Μαργαρίτα μου την κατάφερε. 'Ηρθε στο γραφείο μου να μου πη καλημέρα. Και ξαφνικά καρφώνοντας τα ματάκια της στα μαλλιά μου μου λέει σά σαστισμένη:

— Τί έχεις στα μαλλιά;

— Τι;

— Δεν είδες στον καθρέφτη;

Κι ενώ έτρεξα να ιδώ στον καθρέφτη και δεν είδα παρά μόνο κάμποσες νέες άσπρες τρίχες, κοντά στις άλλες, τις παλιές, μου φώναξε γελώντας θριαμβευτικά:

— Πρωταπριλιά!

Ρονιάκ της Προηγγίας.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

ΣΤ' ΑΡΓΑΛΕΙΟ

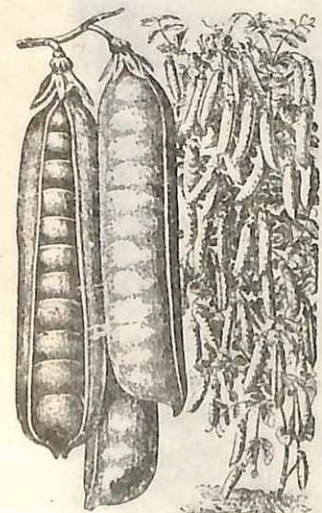
(Φωτογρ. Κ. Θεοχάρη)

Από τα λαχανικά καλλιεργούμε τα σπουδαιότερα και τα θρεπτικότερα από όσα καλλιεργούνται στην Ελλάδα, δεν λέγω δε τα υγιεινότερα, διότι όλα τα λαχανικά έχουν μεγάλη υγι-

εινή αξία. Από τα λαχανικά που χρησιμοποιούμε μόνο τον καρπό θα καλλιεργήσουμε: 1) φασόλια, 2) κουνιά, 3) μπιζέλια, 4) κολοκύθια, 5) καρπούζια, 6) πεπόνια, 7) αγγούρια, 8) τομάτα, 9) μπάμια. Από τα λαχανικά που χρησιμοποιούμε τα φύλλα, τους βλαστούς και τα άνθη θα καλλιεργήσουμε τα κρεμμυδάκια, ραδίκια, σινάπι, σέλινο, μαϊντανό, σπανάκι, μαρούλι, κι από τα λαχανικά που χρησιμοποιούμε τα υπόγεια μέρη τα παντζάρια, ρεπανάκια, πατάτες, κρομμύδι και σκόρδο.

1ον. **ΤΑ ΦΑΣΟΛΙΑ** είναι από τα θρεπτικότερα χλωρά λαχανικά. Καλλιεργούνται την άνοιξη. Υπάρχουν φασόλια αναρριχώμενα και θαμνώδη. Κι από τις δύο κατηγορίες έχουμε άπειρες ποικιλίες. Όλες ή ποικιλίες καλλιεργούνται κατά τον ίδιο τρόπο και μόνο όταν είναι αναρριχώμενα φροντίζουμε όπως στο μέρος, που θα σπειρώμε, να στερεώσουμε ένα πάσσαλο ως 2,50 μέτρα για να αναβαίνουν επάνω τα φυτά.

Μπιζέλια (αρακάς)

Πρακτική ή καλλιέργεια γίνεται ως εξής: Αφού σκάψουμε καλά και λιπώμε τις πρασιές με τελείως χωνεμένη κοπριά, χαράσσουμε γραμμές σε απόσταση 50 εκατοστά επάνω στις γραμμές σε απόσταση 40—80 εκατοστά. ανοίγουμε ύστερα μικρούς λάκκους. Σ' αυτούς μέσα βάζουμε το σπόρο και τον σκεπάζουμε με λίγο κοπρόχωμα. Εάν δε ή βλάστησι των σπερμάτων δεν γίνεται ζωηρή μετά 5—10 ημέρες ποτίζουμε ελα-

χώμα στεγνώσει ποτίζουμε τα σκαλίσματα επανειλημμένως όταν το χώμα πετρώσει. Τα χλωρά φασόλια τα κόβουμε προτού ξυλιάσουν για να κερδίσουμε. δε ξερά φασόλια αφινομε τους λωβούς με τα φυτά να ξεραθούν εντελώς.

Σπανάκι

2ον. **ΚΟΥΚΙΑ.** Προετοιμάζουμε το έδαφος με τον ίδιο τρόπο, όπως και για τα φασόλια, με τη διαφορά, ότι τα κουνιά σπείρονται το φθινόπωρο, το Σεπτέμβριο τα πρώτα και τον Νοέμβριο τα δεύτερα. Η σπορά γίνεται πάλι σε γραμμές, κάθε μία σε απόσταση 50 εκατ. και στις γραμμές 30—40 εκ. Το φύτεμα πρέπει να γίνει όχι σε μεγαλύτερο βάθος από 5 εκατ. Μετά τη βλάστησι σκαλίζουμε, βοτανίζουμε κι όταν δε βρέχει και το χώμα στεγνώσει ποτίζουμε. Όταν κατόπιν τα φυτά κάνουν πολλά άνθη κορφολογούμε όλους τους βλαστούς, δηλ. με το νύχι κόβουμε όλες τις άκρες των βλαστών, οπότε ανμέσως δίνουν καρπό. Όπως σε όλα τα λαχανικά, έτσι και στα κουνιά υπάρχουν πολλές ποικιλίες, που ξεχωρίζονται από το μέγεθος και το χρώμα των καρπών υπάρχουν δε μικρά, μεγάλα, άσπρα, κίτρινα και μαύρα κουνιά.

3ον. **ΜΠΙΖΕΛΙΑ.** Σπείρονται το φθινόπωρο στις πρασιές, που έχουμε προετοιμάσει όπως ακριβώς και στα φασόλια και κουνιά. Οι σπόροι σπείρονται κατα γραμμές, που να απέχουν 60—80 εκ. μ. και επάνω στις γραμμές μάλλον πυκνά κάθε 20—25 εκατ. Όταν μεγαλώσουν λίγο τα φυτά βοτανίζουμε και σκαλίζουμε, όταν δε βρέχει ποτίζουμε. Κοντά στα φυτά στερεώνουμε κλαριά για να αναρριχώνται. Μπιζέλια υπάρχουν πολλών ποικιλιών. Μία ποικιλία, που κάνει σπόρους χονδρούς και τους οποίους τρώγουμε χλωρούς λέγεται αρακάς.

4ον. **ΚΟΥΚΥΘΙΑ** υπάρχουν δύο ειδών λαχανοειδή, τα κόκκινα μεγάλα, που τρώγουμε το τέλος του φθινοπώρου και όλον τον χειμώνα και τα λεμέ γλυκοκολόκυθα, και τα μικρά, μακρουλά, που τρώμε το καλοκαίρι πράσινα αγγούρια και τα λεμέ κο-

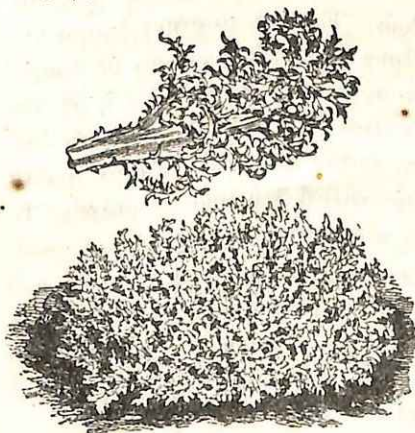
Φασόλια αναρριχώμενα

λωκυθία. Κι από τα δύο είδη υπάρχουν ένα σωρό ποικιλίες. Η σπορά γίνεται την άνοιξη. Μέσα στις πρασιές, που έχουμε σκάψει καλά κι έχουμε ρίξει πολύ χωνεμένη κοπριά ανοίγουμε λακκουβάκια σε γραμμές, που να απέχουν ένα μέτρο και επί των γραμμών σε απόσταση 30—40 εκ. μ. για τα κομποκολόκυθα και σε 50—60 για κοκκινοκολόκυθα και ρίχνουμε μέσα από δύο σπόρους, της ποικιλίας που θέλουμε, και τους σκεπάζουμε 2—4 εκ. μ. με κοπρόχωμα. Για να φυτρώσουν γρηγορότερο οι σπόροι τους αφινομε επί μία ημέρα προ της σποράς μέσα στο νερό και κατόπιν τους σπείρουμε. Μετά την βλάστησι βοτανίζουμε και ποτίζουμε, άμα μεγαλώσουν ολίγον σκαλίζουμε και ποτίζουμε, άμα παραχώνονται τα φυτά, αφού πλαγιασθούν προς μία διεύθυνσι, που θέλουμε.

5ον. **ΠΕΠΟΝΙΑ.** Την ίδια εποχή της ανοίξεως και κατά τον ίδιο τρόπο καλλιεργούμε τα πεπόνια στον σχολικό κήπο με την διαφορά πως οι πεπονίες όταν ανθίσουν και αρχίσουν να δένουν καρπούς κορφολογούνται. Υπάρχουν δε και εδώ ένα σωρό ποικιλίες, που διαφέρουν μεταξύ των κατά το σχήμα, το χρώμα και τη μυρωδιά.

6ον. **ΚΑΡΠΟΥΖΙ.** Όπως και το πεπόνι σπείρεται την άνοιξη, αρέσκειται δε περισσότερο στα αμμόδη, παραποτάμια, πλούσια εδάφη. Γίνεται όμως παντού όπως και στον σχολ. κήπο, αρκεί το έδαφος κατά τη σκαφή να λιπανθί με άφθονη κοπριά χωνεμένη. Η ποικιλίες του καρπούζι διαφέρουν μεταξύ των από το μέγεθος του καρπού, το χρώμα το εσωτερικό και το εξωτερικό κι από το χρώμα και τον αριθμό των σπόρων.

7ον. **ΤΑ ΑΓΓΟΥΡΙΑ** έχουν κι αυτά την ίδια καλλιέργεια με τα δυο προηγούμενα φυτά, μόνον που στις γραμμές φυτεύονται πυκνότερα κάθε 15—20 εκ. μ. Όλη ή καλλιέργεια είναι ή αυτή. Το πρώτο παράχωμα και γύρισμα σε ώριμη νη κατεύθυνσι είναι απαραίτητο, σε κάθε λακκουβάκι ρίχνουμε 3—4 σπόρους κι όταν βλαστήσουν τα φυτά, εάν έχουν βλαστήσει όλα,

Αγγούρι

ξεριζώνουμε τα αδύνατα κι αφινομε ένα ή δύο από τα πιο γερά. Οι αγγουριές θέλουν συχνότερα ποτί-

Κουνουπίδι

τευμα γίνεται σε τόσο βάθος, ώστε το πρώτο πατόφυλλο να φθάση το χώμα. Μετά το φύτεμα ποτίζουμε άμέσως κάθε φυτό με προσοχή, ώστε να μη βραχούν τα φύλλα. Το πότισμα έχει σκοπό να κατακαθίση το χώμα γύρω από τις ρίζες, ώστε τα λεπτά ριζίδια να έλθουν σε άμεση επαφή με το χώμα. Ύστερα από αυτά, τα φυτά ποτίζονται, παραχώνονται λίγο και το έδαφος σκαλίζεται, όταν πετρώνη από τα συχνά ποτίσματα. Κατά το παράχωμα δίνουμε στα φυτά την κατεύθυνσι που θέλουμε, συνήθως δε τα πλαγιαζουμε προς τα πεζούλια, που έχουμε αφίσει δεξιά κι αριστερά των πρασιών, ούτως ώστε αργότερα, όταν τα φυτά μεγαλώσουν να μην πέσουν μέσα στην πρασιά για να μη σαπίζουν οι καρποί από τα νερά των ποτισμάτων. Εάν ο χώρος είναι στενός και δεν μās επιτρέπει πεζούλια, τότε για να μη σαπίζουν οι καρποί δένουμε τους βλαστούς επάνω σε πασσάλους που έχουμε στερεώσει κοντά στα φυτά. Όταν οι τοματιές παίρνουν ύψος μεγάλο, ανθίζουν άφθονα, αλλά δεν δένουν καρπό, κορφολογούμε λίγο, δηλ. κόβουμε με το νύχι τις κορφές των βλαστών.

9ον. **ΜΠΑΜΙΑ.** Σπείρεται την άνοιξη σε πρασιές σκαμμένες και λιπασμένες. Η σπορά γίνεται στα πεταχτά, δηλ. πετούμε τον σπόρο ομοιόμορφα επάνω στο χώμα και το παραχώνουμε με ένα ελαφρό σκάλισμα, φροντίζοντας ο σπόρος να παρακαθί σε βάθος 2—3 εκατοστά, υπολογίζουμε δε περίπου ένα δοάμι σπόρο για κάθε τετραγωνικό μέτρο. Εάν θέλουμε σπείρουμε και σε γραμμές την μπάμια, τότε όμως τηρούμε τέτοιες αποστάσεις, ώστε κάθε φυτό να απέχη από άλλο 50 εκατ. περίπου. **ΧΑΛΜΑΝ**

Ρεπανόσκινα

10ον. ΚΡΑΜΒΟΛΑΧΑΝΑ. Με τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐννοῦμε πολλὰ λαχανοφύττα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα στὸ σχολικὸ κῆπο μπορούμε νὰ καλλιεργήσωμε τὰ λάχανα, τὰ κουνουπίδια καὶ τὰ πρόκολα. Καὶ τὰ τρία ἀγαποῦν ἔδαφος πλούσιο καὶ καλοσκαμμένο, γι' αὐτὸ δὲν κάνομε οἰκονομία χωνεμένης κοπριάς, ὅπου θὰ καλλιεργήσωμε κραμβολάχανα. Καλλιεργοῦνται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπο καὶ τὰ τρία καὶ τὴν ἴδια ἐποχὴ καὶ ὁ μὲν σπόρος σπείρεται τὴν ἀνοιξὶ σὲ σπορεῖα, τὰ δὲ νεαρὰ φυτὰ μεταφυτεύονται στὸ ὁριστικὸ μέρος ἢ ἀμέσως κατὰ τὸ τέλος τῆς ἀνοιξέως ἢ τὸ ἐρχόμενον φθινόπωρο πολὺ νωρὶς. Τὰ φυτὰ σκαλίζονται καὶ ποτίζονται, ὅταν δὲν βρέχει.

11ον. ΡΑΔΙΚΙΑ. Σπείρονται τὸ φθινόπωρο στὰ πεταχτὰ μέσα σὲ πρασιές, πὺν ἔχομε σκάψει καὶ λιπάνει μὲ κοπριά. Ὁ σπόρος τῶν ραδικιῶν εἶναι σχετικὰ μικρὸς καὶ σκεπάζεται 2—3 ἑκατ. Τὴν ἴδια ἐποχὴ καὶ κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο σπείρονται καὶ τὰ ΑΝΤΙΑΔΙΑ,

Μιὰ ἀπ' τὶς καλύτερες ἐκδρομὲς μας ἦταν ἐκεῖνη πὺν κάναμε στὸν Πειραιᾶ. Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴ τῆς βιομηχανικῆς μας πόλεως θελήσαμε νὰ ὠφεληθοῦμε. Γι' αὐτὸ μαζὶ μὲ τὰ εὐχάριστα παιχνίδια πὺν κάναμε, ἐπισκεφθῆκαμε τὸ ὑαλοουργεῖο καὶ τὰ ἐργοστάσια γιὰ θεϊκὸ ὀξὺ καὶ λιπάσματα. Ἐκεῖ εἶδαμε καὶ πὺς φτιάχνουν τὰ διάφορα γυάλινα ἀντικείμενα.

Τὸ γυαλὶ γίνεται ἀπὸ ἄμμο, μάρμαρο καὶ σόδα. Γιὰ τὰ κατώτερα εἶδη μεταχειρίζονται ἄμμο πὺν βγαίνει καὶ στὸν τόπο μας· στὴ νῆσο Μῆλο. Γιὰ τὰ εἶδη πολυτέλειας φέρνουν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ, μάλιστα ἀπὸ τὸ Βέλγιο. Τὰ διάφορα γυάλινα ἀντικείμενα, σύμφωνα μὲ τὸ νεώτερο καὶ τελειότερο σύστημα τοῦ Βέλγου Fur-Kolte τὰ κάνουν ὡς ἐξῆς: Παίρνουν τὰ τρία αὐτὰ συστατικά, (ἄμμο, μάρμαρο καὶ σόδα) καὶ τὰ τρίβουν μέχρις ὅτου γίνουν σὰν ἄλευρι. Ἐπειτα τὰ ἀνακατεύουν καὶ τὰ ρίχνουν μέσα σὲ φούρνους. Σ' αὐτοὺς ἔχουν ἀναπτύξει θερμοκρασία 1300°—1400°. Τὴ θερμοκρασία αὐτὴ τὴν παίρνουν ἀπὸ τὴν καυσὶν ἀνθρώπων, διαβιβάζοντας μονοξύδι τοῦ ἀνθράκος. Τὴ μετροῦν δὲ μὲ ηλεκτρικὰ ὄργανα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζουν πυρόμετρα. Σαυτὴ τὴν τόσο ἀμνηλὴ θερμοκρασία ἢ σκόνῃ μεταβάλλεται σὲ ρευστὸ πὺν μοιάζει σὰν μέλι. (Τὰ γυάλινα τρῖμματα λιώνουν σὲ θερμοκρασία 1100°). Αὐτὸ τὸ ὑγρὸ τὸ ἀνεβάζουν ἀπάνω, ἀνάμεσα ἀπὸ δυὸ τοῦβλα. Ἀνάλογα πρὸς τὴν ταχύτητα πὺν τὸ ἀνεβάζουν παίρνουν καὶ τὸ ἀνάλογο πάχος. (0,002—0,002 1/2 μ. συνήθως). Ἐκεῖ ὁμῶς πὺν τὸ ἀνεβάζουν ἀπομακρύνεται λίγο ἀπὸ τὴ μεγάλη θερμοκρασία καὶ γίνεται στερεό. Στὸ ἐπάνω μέρος εἶναι ἐργάτες πὺν τὸ κόβουν σὲ ὅσο πλάτος καὶ μῆκος θέλουν. Ἐτσι ἀπὸ τὸ ὑγρὸ φτιάχνουν τοὺς ὑαλοπίνακες.

Γιὰ τὰ ἄλλα ὑαλικά παίρνουν ἀπὸ τὸ φούρνο, μὲ

φυτὰ πὺν μοιάζουν πολὺ μὲ τὰ ραδίκια. Μετὰ τὴν σπορὰ καὶ τὸ παράγωμα μόνον βοτάνισμα καὶ πότισμα θέλουν, ὅταν δὲν βρέχει, ἀραιώμα δὲ, ἐὰν ἔχουν σπαρθῇ πολὺ πυκνά.

13ον. Τὸ ΣΠΑΝΑΚΙ καλλιεργεῖται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο ὅπως καὶ τὰ ραδίκια. Σπείρονται ἐπίσης τὸ φθινόπωρο.

18ον. ΡΑΠΑΝΙΑ ἢ ΡΑΠΑΝΑΚΙΑ. Σπείρονται κυρίως ὅλο τὸ φθινόπωρο καὶ στὰ θερμότερα μέρη τῆς Ἑλλάδος συνεχῶς μέχρις ὅτου τῆς ἀνοιξέως. Ἡ σπορὰ γίνεται στὰ πεταχτὰ, ἐπὶ τόπου, στὶς πρασιές, πὺν ἔχομε σκάψει καὶ λιπάνει. Οἱ σπόροι βάζονται σὲ βάθος 1—2 ἑκατ. μὲ ἓνα ἐλαφρὸ σκάλισμα, ὑπολογίζομε δὲ 1 περίπου δρόμιν σπόρου γιὰ ἓνα τετραγωνικὸ μέτρο. Μετὰ τὴν βλάστησιν ἀραιώνομε τὰ πολὺ πυκνά βλαστημένα φυτὰ καὶ βοτανίζομε, ὅταν δὲ δὲν βρέχει, τὰ ποτίζομε.

Ι. ΧΑΪΜΑΝ

ραβδιά τρυπημένα, ὕλικὸ ἀνάλογο μὲ τὸ μέγεθος τοῦ ἀντικειμένου πὺν θὰ κάμουν. Καὶ ἂν μὲν θέλουν νὰ κάμουν ἀντικείμενα κούφια, π. χ. λάμπες, λαμπόγιαλα κλπ. φουσοῦν ἀπ' τὴν τρύπα τοῦ ραβδιοῦ τὴν ὕλη. Αὐτὴ ἐπειδὴ εἶναι μαλακὰ μεταβάλλεται σὲ μιὰ φούσκα. Ὅταν αὐτὴ γίνῃ τόση, ὥστε νὰ ἔχη τοιχώματα μὲ ὅσο πάχος αὐτοὶ θέλουν τὴν βάζουν στὸ καλοῦπι ἐξακολουθώντας νὰ φουσοῦν. Ἀφοῦ τὴν ἀφίσουν λίγο στὸ καλοῦπι. Ὅλα αὐτὰ ἂν δὲν ψυχθοῦν βαθμιαία, κατὰ βγάζουν ὡς ἀντικείμενο στερεὸ πιά. Ἄν θέλουν νὰ κάμουν ἄλλα ἀντικείμενα, π. χ. ποτήρια, παίρνουν τὸ ὕλικὸ καὶ τοῦ δίνουν τὴ μορφή τοῦ ἀντικειμένου μὲ τὸ καλοῦπι. Ὅλα αὐτὰ ἂν δὲ ψυχθοῦν βαθμιαία, κατὰ τὴν ιδιότητα τοῦ γυαλιοῦ, θὰ σπάσουν, γιαντὸ τὰ ρίχνουν σὲ ψυχτέρους φούρνους. Σ' αὐτοὺς ψύχονται βαθμιαία καὶ ἐξέρχονται στὴν ἀτμόσφαιρα σὲ θερμοκρασία 800°. Ἀλλὰ καὶ πάλι δὲν εἶναι ἔτοιμα, γιὰτὶ ἀπ' τὸ καλοῦπι δὲν βγαίνουν ὅπως τὰ θέλομε. Γι' αὐτὸ κόβουν πρῶτα τὰ μέρη πὺν περισσεύουν. Ἐπειτα περνοῦν τὰ μέρη τοῦ κοψίματος ἀπὸ φλόγα βενζίνης γιὰ νὰ στρογγυλευθοῦν. Ἐτσι τὰ παίρνουν ἔτοιμα γιὰ χρῆσιν. Ἄν ὁμῶς θέλουν νὰ τὰ εὐμορφήσουν μὲ διάφορα σχήματα κάνουν αὐτὰ ἢ μὲ τὸ καλοῦπι ἢ μὲ τὸν τόρνο. Μὲ τὸν τόρνο γίνονται καλλίτερα. Μποροῦν ἐπίσης νὰ ζωγραφίσουν. Ἐπάνω στὸ γυαλὶ. Γιαντὸ πρῶτα σχεδιάζουν ἀπάνω στὸ γυαλὶ ὅ,τι θέλουν μὲ μολύβι. Ἐπειτα βάζουν ἀπάνω στὸ σχεδιάσμα βερνίκι καὶ κατόπιν βυθίζουν ὁλόκληρο τὸ ἀντικείμενο σὲ ὑδροφθορικό ὀξύ. Αὐτὸ ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ τρώγῃ τὸ ἄλλο μέρος ἐκτὸς ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ βερνίκι. Ἐτσι μένει τὸ σχεδιάσμα τους. Τὰ διάφορα χρώματα τὰ δίνουν μὲ μεταλλοξυδία καὶ σόδα.

Π. ΣΦΗΚΑΣ

Μαθητὴς β' μονοτ. Διδασκαλ. Ἀθηνῶν

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Στὴν ἄφωτὴ τους ἐκκλησιὰ γονατιστοὶ δεήθησαν
οἱ Πολιορκημένοι,
κ' εἶχαν, σὰ βγῆκαν, στὴν ἀχνή, τὴν ὕστατην ἀπόφασιν
τὴν ὅψιν τους γραμμένη.

*

Τοῦ κάκου ὁ Ἀπρίλης ὁ γλωρὸς μὲ τὰ πουλιὰ καὶ τὰνθια του
ζητάει νὰ τοὺς λυγίσῃ.
Μέσα στὸ νοῦ τους τώρα πιά γενήθηκαν ἓνα, σμίξανε
ὁ Θάνατος κ' ἡ Ζήσι.

*

Ἀρρωστοὶ, γέροι καὶ παιδιὰ μὲ δάκρυα τοὺς ξεβγάζουνε
καὶ τοὺς κατευοδώνουν
κι αὐτοὶ μὲ πίστι στὴν καρδιὰ τοὺς ἄλλους πᾶν ἀρματωλοῦς
στὸ κάστρο κι ἀνταμώνουν.

*

Κι ἦρθεν ἡ ὥρα! Ἐμπρὸς παιδιὰ! σκούζει ὁ Μακρὴς, ὁ Μπότσαρης,
κι οἱ ἄλλοι καπετανεοί.
Κι ὅλοι, κρατώντας τὶς γυμνὲς τὶς πάλες τους, ἀκολουθοῦν
μαρτυρικοὶ καὶ ὠραῖοι.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

(*) «Τὰ λουλούδια τῆς μοναξιάς» τοῦ ποιητῆ μας κ. Σωτήρη Σκίπη, πὺν βρίσκεται τώρα στὴ Γαλλία, πρόκειται νὰ τυπωθοῦν καὶ σὲ λίγον καιρὸ νὰ κυκλοφορήσουν στὴν Ἑλλάδα. Ἐδῶ δημοσιεύομε ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ «Μεσολόγγι».

ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

Δισκάνικα, θήκες γιὰ ποτήρια,
φοντανιέρες κτλ.

ΥΛΙΚΑ: Τηλεγραφικὴ κορδέλα, γυαλί, χαρτόνι, γόμα, χρυσὸ ἢ χρῶμα.

ΟΔΗΓΙΕΣ: Παίρνομε κορδέλα τηλεγραφικὴ καὶ τὴν τυλίγομε σφιχτὰ καὶ κανονικὰ σὲ ρολό· ἅμα τυλίξομε τὸ μέγεθος πὺν θέλομε, κόβομε τὴν κορδέλα καὶ κολλοῦμε τὸ ἄκρο τοῦ ρολοῦ μὲ λίγη γόμα. Ἐπειτα παίρνομε ἓνα μολύβι ἢ ἄλλο μητερὸ ἀντικείμενο καὶ πατοῦμε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τὸ ρολὸ στὸ κέντρο ὡς πὺν νὰ πάρῃ σχῆμα χωνιοῦ. Ἀφοῦ κάμωμε ὅσα χωνιά θέλομε τὰ ἐπιχρυσώνομε καὶ τὰφίνομε νὰ ξεραθοῦν.

Ἐν τῷ μεταξύ ἑτοιμάζομε τὴν βάσιν ἀπὸ γυαλὶ, χαρτόνι σὲ ὅ,τι σχῆμα θέλομε, τετράπλευρο, στρογγυλὸ, ἑλλειψιν κ.τ.λ.

Τὸ γυαλὶ ζωγραφίζομε (ἂν ξέρωμε) στὸ χαρτόνι ἑπάνω κολλᾶμε ἑμορφα χρωματιστὰ χαρτιά. Ἐ-

πειτα κολλᾶμε κάτω ἀπὸ τὸ δισκάνι 2—4 πόδια καμωμένα καὶ αὐτὰ ἀπὸ ρολό, πὺν δὲν τὰ πατοῦμε ὁμῶς νὰ πάρουν σχῆμα χωνιοῦ.

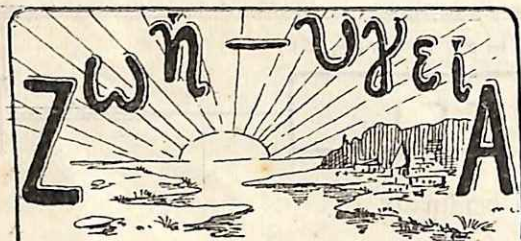
Ἀφοῦ κολλήσουν τὰ πόδια καλά, παίρνομε τὰ χρυσωμένα χωνάκια καὶ τὰ κολλᾶμε γύρω ἀπὸ τὴν βάσιν· ἔτσι ἔχομε ἓνα ὠραῖο δισκάνι.

Γιὰ ποικιλία κάνομε τὰ χωνάκια μὲ διάφορον μεγέθους καὶ κολλᾶμε ἓνα μεγάλο, ἓνα μικρό, ἢ δυὸ κ' ἓνα κ.τ.λ.

Μποροῦμε ἐπίσης μὲ τὴν κορδέλα, τυλίγοντας αὐτὴ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο, νὰ κάνομε καὶ θήκες γιὰ ποτήρια, φοντανιέρες κ.τ.λ. μὲ τὴν προσθήκην, πὺς, ἀφοῦ πατήσωμε μὲ τὸ μολύβι τὸ ρολὸ κατὰ τὸν προγεγυρισμένον τρόπο καὶ γίνῃ χωνί, ξαναπατοῦμε ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος, ὥστε νὰ γίνῃ μιὰ βάση (ὅση θέλομε).

Τὶς θήκες ἐπίσης κάνομε μὲ χρυσὸ ἢ ἀσημένι χρῶμα, ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ.

Α.Μ. ΧΑΤΖΗ

ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΟΝΟΣΙΑΣ

Ερυνθοσταυρίτες!

Ο Μάρτιος έφθασε και μαζί με την ώραία άνοιξι θά μās έλθη τó κουνούπι, πού μεταδίδει στόν άνθρωπο την φροβερή έλονοσία.

Πρόπερσι (Μάρτιος — Απρίλιος 1925) εις τó 4—5 φυλλάδιό μας άνεπτύξαμεν λεπτομερώς τί είναι έλονοσία, πώς μεταδίδεται και πώς θά προφυλαχθώμεν απ' αυτήν. Έκει έμάθαμεν ότι: 1) Η έλονοσία (θέρμες) δέν μεταδίδεται στόν άνθρωπον αν δέν υπάρξη τó κουνούπι της θέρμης (άνωφελής)· να τόν κεντήση και να τού μεταδώση τó μικρόβιο της θέρμης (τó έλοπλασμάδιο). 2) Τó κουνούπι της θέρμης δέν μπορεί να ζήση και πολ- λαπλασιασθῇ, αν δέν υπάρξουν νερά στάσιμα, έλη και μικροσυλλογαί νερού και 3) Η κινήνη είναι τó μόνον θεραπευτικόν και προφυλακτικόν μέτρον της έλονοσίας.

Ερυνθοσταυρίτες!

Από σās έξαρτάται, άφου μάθετε καλά αυτά πού σās είπα, να κηρύξετε πόλεμο κατά τού κουνουπιού της θέρμης και να γίνετε σταυροφόροι άληθινοί δια την υγείαν την ιδικήν σας και της οικογενείας σας. Διά να επιτύχετε όμως πρέπει να οργανώσετε τόν πόλεμον και να γνωρίζετε καλά τί θά κάμετε.

1) Θά καλέσετε την ομάδα σας σέ συνεδρίασι, όπου θά κάμετε τὰ εξής: α) Θά διαβάση ένας τó 4-5 (1925) φυλλάδιό μας, όπου άναπτύσσονται καλά τὰ περί έλονοσίας ή αν δέν έχετε πρόχειρο τó φυλλάδιό μας εκείνο, θ' άναπτύξη ένας σας τόν ώραίο πίνακα «Ο ί Έλώδεις Πυρετός», πού σās έχομε στείλει (όπου δέν υπάρχει γραμάτέ μας να σās τόν στείλωμε), β) τó ίδιο θά γίνη από τόν καθένα σας σπίτι σας και γ) να καταστρώσετε την οργανώσει της Σταυροφορίας σας μετά έγκρισι τού διευθυντού τού σχολείου σας.

2) Θ' άρχίσετε τή Σταυροφορία κατά της έλονοσίας από τó σχολείο σας πρώτα και κατόπιν θά προχωρήσετε παραπάνω στο σπίτι σας, στο χωριό σας κ.ο.κ.

Με την συνεργασία όλων τών μελών της Ομάδος θά ίσοπεδώσετε όλους τούς λάκκους, χαντάκια και αυλάκια πού υπάρχουν στην αυλή τού σχολείου ή τού σπιτιού σας ή γύρω και γεμίζουν νερό, ιδίως μαζεμένο

από τις τελευταίες βροχές. Αν βρέξη εν τώ μεταξύ πάλιν τó Συνεργείο σας εις έργον να ξαναρχίση την ίσοπέδωσι και άποξηράνσι την όποία πιθανόν ή βροχή να σās έχάλασεν. Όπου υπάρχει νερό πού λιμνάζει ή τρέχει σιγανά και μάλιστα πού έχει χόρτα στα άκρα, να φροντίσετε να τó παραχώσετε ή να τού δώσετε δρόμο πού να μη σταματά. Ξερίζωνετε τὰ χορτάρια και καθαρίζετε τις όχθες, διότι τó κουνούπι της θέρμης εκεί συνήθως φωλιάζει και άφίνει τὰ αυγά του. Μην ξεχάσετε να φράξετε καλά τó στόμιον τών πηγαδιών, ιδίως τών ξεροπηγαδιών, πιδαριών, βόθρων κ.τ.λ., διότι συνήθως εκεί πηγαίνουν τὰ κουνούπια πού εύρίσκουν ήσυχον νερό και πολλαπλασιάζονται.

3) Εις τις δεξαμενές για πότισμα τών κήπων ή για άλλη χρῆσι να ρίχνετε κάθε Σάββατο πετρέλαιο ή ασβέστι (8—10 δράμια πετρέλαιο σέ 1 τετραγ. μέτρο επιφανείας νερού). Αν μάλιστα είναι δυνατόν προτιμότερον κάθε Σάββατο να κενώνετε όλες τις δεξαμενές, ντεπόζιτα, σκάφες, μαστέλα, βαρέλια, κάδους, πιθάκια ως πού ν' άποξηρανθούν.

4) Εφ' όσον είναι χειμώνας (δηλ. από την Οκτώβριο έως τέλη Μαΐου), να πείσετε όλους τούς γνωστούς σας πού έπαθαν θέρμες, είτε μαθηταί είναι είτε μή, να παίρνουν τακτικά πρὸς θεραπείαν κινίνο τρού Κράτους σέ δόσεις πού θά όρίση ο γιατρός. Αν στο σχολείο σας υπάρχουν φτωχοί συμμαθηταί σας με θέρμες, άμέσως να είδοποιήσετε τόν διευθυντή σας και τόν σχολικό γιατρό της περιφερείας σας. Ο γιατρός θά τούς εξετάση, θά τούς όρίση πόσο κινίνο πρέπει να παίρνουν δια να θεραπευθούν και ήμεις θά τούς τó στείλωμε δωρεάν ή στη μισή τιμή.

Από δέ τόν Ιούνιο έως τέλη Νοεμβρίου όσοι κάθονται σέ έλώδη μέρη πρέπει να παίρνουν τó κινίνο προφυλακτικώς. Δηλ. όλα τὰ παιδιά πού είναι κάτω τών 10 έτών να παίρνουν κάθε μέρα από ένα κουφέτο κινίνο τού Κράτους άδιακόπως. Οι μεγάλοι (όσοι είναι άνω τών 10 έτών) παίρνουν δύο κουφέτα. Τó κινίνο ούδέποτε βλάπτει, επομένως να μην πιστεύετε εκείνους πού θά σās πούν να μη τó παίρνετε.

5) Τέλος, προσπαθείτε να μάθετε όσοι κοιμάσθε σέ μέρη έλώδη να κοιμάσθε κάτω από κουνουπιέρα για να μην σās κεντούν τὰ κουνούπια.

Ο ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

ΤΑ ΠΙΟ ΓΛΥΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

— Ποιός ξέρει να μου πῇ παιδιά (ρώτησεν ή δασκάλα) τὰ πιο γλυκά όνόματα μέσα σέ όλα τάλλα;

*

Σήκωσε τó χεράκι της

με προθυμία ή Βέρα

κι άπάντησε σεμνά, σεμνά:

— Πατρίδα και... μητέρα!

ΣΥΛΒΙΟΣ

Καλά κατάλαβε ο εκπαιδευτικός μας κόσμος τή σημασία τού άγώνος μας και θερμά μās υποστηρίζει. Και στο ζήτημα τών δυό σχολικῶν εκθέσεων πού διοργανώνουμε έδω και στους Δελφούς άπαντήσαμε επιδοκιμασία, καλή θέλησι και προθυμία άσυνήιστη. Τούς ευχαριστούμε. Μά άνεξάρτητ' απ' αυτά εκείνο πού ζητάμε έπρεπε ν' άπαντήση δυσκολίες. Με την εκθεσι τών Δελφῶν γινέσθε άλλαγή στα σχέδια και τόν τρόπο εργασίας για τή χειροτεχνία. Με την εκθεσι τών Αθηνῶν ζητάμε ο δάσκαλος να μη άφήση τόν κύριο σκοπό τού σχολείου του, να μη τó άναστατώση για την εκθεσι, να μη δουλέψη έξαιρετικά γιαντήν, παρουνιάζοντας μάλιστα και διορθώματα δικά του στα έργα τών παιδιών. Ζητάμε ν' άνοιξη τó ντουλάπι του και να βγάλη έργα τών παιδιών του να μās στείλῃ. Έργα πού ως τώρα θάπρεπε ναχαν κατασχευάσει ως έφαρμονγές και ως άφετηρία σ' όλα τὰ μαθήματα. Κι αυτό πού ζητάμε δέν ήταν εύκολο να γίνη σέ πολλά σχολεία την ώρα πού άποκηρύξαμε την εκθεσι. Κ' έτσι άνάμεσα στάλλα κι αὐτὸ γινέει ή εκθεσι μας να πούτῃ, να στρέψουμε πιο σοβαρά την προσοχή μας στο ένεργητικό σχολείο της ζωής, εκεί πού κάθε μέρα τó παιδί θά ζῇ μέσα στα έργα του πού θά φτιάχνῃ.

ΠΕΙΡΑΙΑ: Οι ΕΣΝ τού Διδασκαλείου με την πολύτιμη άδηγία τού διευθυντή τους κ. Α. Κουρνίδου εργάζονται πολὺ καλά. Διοργανώσαν χραιστογεννητική γιορτή και μοίρασαν τὰ δώρα πού τούς στείλαμε στα φτωχὰ παιδιά τού προτύπου τών.

— Οι ομάδες ΕΣΝ τού Παρθεναγωγείου τών αδελφῶν Παπακώστα, πολὺ καλά οργανωμένες από τόν λάτρη τού υπαίθρου καθηγητή κ. Κόνιερη κι από την πρόεδρο της όμάδος της Α' γυμνασίου Δα Ουρανία Τούρση, εργάζονται με παραδειγματικό ζήλο στην υγιεινή ζωή, στη σχολική εργασία, στη βοήθεια τών φτωχῶν και άρρωστων παιδιών. Προσκάλεσαν τόν Γ. Γραμματέα τού Κέντρου ΕΣΝ κ. Κ. Στυλιανόπουλον και μίλησε στην ομάδα της Α' γυμνασίου και στα προεδρεία τών άλλων ομάδων. Η Κα Διευθύντρια τού Παρθεναγωγείου τούτου υποστηρίζει θερμά τόν ΕΣΝ και μ' ενδιαφέρον παρακολουδει τή μορφωτική και εκπαιδευτική επίδρασί του.

ΧΑΡΟΚΟΠΟΥ (Αθηνών): Οι ΕΣΝ τού Σχολείου Άναστ. Εὐαγγελινίδη καταγίνονται να φτιάσουν στη μεγάλη αυλή τού σχολείου τους σχολικό κήπο, κάνουν κάθε βδομάδα εκδρομές και προσέχουν στους υγιεινούς βοσκούς της ζωής των.

ΠΕΙΡΑΙΑ (Ιδιωτικό Σχολείο Λεωνιδάκη): Οι ΕΣΝ διενθύνοντα τούς μίλησε για την ύψηλή άποστολή τού Ερυνθοσταυρίτη.

ΠΕΙΡΑΙΑ: Ο Γεν. Επόπτης ΕΣΝ Ερυνθοσταυρίτης Ι. Μπουλούμπας μās γράφει για δυό πρωτοχρονιτικές γιορτές ΕΣΝ. Στο β' Ελληνικό θηλ. 29 Δεκεμβρίου τó απόγευμα μίλησε πολὺ ώραία για τó μεγάλο έργο ΕΣΝ ο διευθυντής κ. Χαλιούης και στις 14 Ιανουαρίου μίλησε με πολὺ ενθουσιασμό στο Α' γυμνάσιο άρρ. ο γυμνασιάρχης κ. Ν. Μπαξεβανάκης πώς προήλθε και τί επιδιώκει ο ΕΣΝ.

ΚΕΡΚΥΡΑ: Τό περιφερειακό μας Τμήμα εργάζεται με πολλή επιτυχία. Τόσον ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης, όστις μάλιστα και παρεχώρησε αίθουσα τού μητροπολ. μεγάρου για την εγκατάστασι τών γραφείων ΕΣΝ, όσον και ο πρόεδρος κ. Σινιάν και ο γινικός γραμματέας κ. Μαντάς σχολιατρος, καταβάλλουν έξαιρετικές προσπάθειες για την εξάπλωσι τού έργου και την άνάπτυξη καλλιέργεια της ψυχής τού Ερυνθοσταυρίτη. Πολὺ εξέπαινα τούς ένισχύουν και οι εκπαιδευτικοί λειτουργοί.

Διοργάνωσε κινηματογραφική παράστασι και με τās εισπράξεις διώρισε γραφέα στο τμήμα ένα τρόφιμο τού Έθν. Οικοτροφείου.

ΚΑΛΛΙΘΕΑ: Οι ΕΣΝ τού Διδασκαλείου Νηπαγωγῶν άνάλαβαν στο Οικοτροφείο τους τή νοσηλεία τών συναδέλφων των, βοήθησαν φτωχὰ παιδιά, διώρθωσαν βιβλία και τούς χάρισαν, διοργάνωσαν συγκεντρώσεις για διασκέδασι, καλλιεργούν τόν άνθόκηπο τού Διδασκαλείου των, εφρόντισαν για τή διακόσμηση τού σχολείου των και τού γραφείου του. Ετοιμάζουν εργόχειρα για τις Εκθέσεις ΕΣΝ.

ΒΟΥΛΑΚΟΒΟ: Οι ΕΣΝ μās έστειλαν δύο ώραία λευκάματα: ένα για τó άμερικανικό σχολείο Lyndon ως άπάντησι και ένα για τó άρχείο τού Κέντρου ΕΣΝ. Με έξοδα τού ταμείου των έκαναν σχολικό Φαρμακείο με τάπαρά- τητα φάρμακα για τις πρώτες βοήθειες. Παρακάλεσαν τόν κοινοτικό ιατρό και τούς δίδαξε σχετικά και πότε και πώς να χρησιμοποιούν αυτά τὰ φάρμακα. Φύτεψαν λουλούδια και λαχανικά στον κήπο τους. Άποξηράναν ένα τέλμα βορ- μερό 25 τετραγων. μέτρα πού ήταν στο μέσο τού χωριού. Όσα βρίσκουν ψώφια ζῶντὰ παραχύνουν για να μη μολύνουν την ατμόσφαιρα. Προσπαθούν να πείσουν τούς χωρ- κούς να πάρουν την κακή συνήθεια να πετάνε ψώφια ζῶντὰ στους δρόμους ή στο όρεμα. Καταγίνονται στόν άθλητισμό. Ζήτησαν να τούς γίνετα μάθημα δυό φορές τή βδομάδα από τó περιοδικό μας. Τούς συγχάριμε. Συγχάριμε αὐ- μα τó δάσκαλό τους κ. Νημφόπουλο, καθώς και τόν έπιθεω- ρητή κ. Κ. Καλλιγά, πού καθώς μās πληροφορούν, προστα- τεί τó έργο ΕΣΝ.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ λάβαμε στην άρχή τού Χρόνου αυτό τó γράμμα:

Πρὸς τόν Ερυνθόν Σταυρόν της Νεότητος, Αθήνας.— Με χαρά σās γνωρίζομε πώς και φέτο καταρτίσαμε ομάδα τού Ερυνθού Σταυρού Νεότητος με 60 περίπου μέλη, και Πρόεδρο τόν μαθητή Δημήτριο Καραγιαννακίδη και Γραμ- ματέα τών Κλεάνθη Μάρκου. Και έτσι συνεχίζομε την πε- ρουσιή εργασία, και έλπίζομε να κάνομε πολὺ περισσότερα έργα.

Αὐτές τις ήμέρες ετοιμάζομε λείκωμα για τὰ παιδιά της Κιτιάνης, πού μās έστειλαν πέφια και δέν προφθάσα- με να τούς άπαντήσομε.

Φέτο θά στείλωμε και σ' άλλα παιδιά. Σχετικά με την δρασί μας κάνομε άρχή στέλνοντας 50 δικάδ. κάστανα πού μαζέψαμε στόν περίπατο για τὰ όρφανά τού Πραβίου.

Με τὰ περισινά χορήματα πού είχαμε στο ταμείο μας πήραμε ένα χορτή της άνθρωπολογίας για τó σχολείο μας.

Άλλή ή άγοράσαμε 20 βιβλία τού Συλλόγου τούς διά- δειν όφελήτων βιβλίων, πού διαβάσομε με όρεξι κ' ήμεις και οι άλλοι χωρικοί μας.

Από τώρα ετοιμαζόμαστε να φυτέψομε και δένδρα στο χωριό μας.

Με την έλπίδα, πως και σεις θά μās βοηθήσετε και θά μās ενθαρρύνετε στο έργο μας, διατελούμε με σεβασμό.

Ο Πρόεδρος: Κλ. Μάρκου Δ. Καραγιαννακίδης

ΕΛΕΥΣΑ (Έθνικ. Οικοτροφείο): Από τó μαθητή Δημ. Βαλασιάδη λάβαμε τó εξής: Ο Ερυνθοσταυ- ρίτης: Για την υγεία του φροντίζει και την άξια της τμή και την όφελειά της γνωρίζει για τούτο και την άγα- πῇ. Κοιμάται πάντα κάθε βράδυ με πασάβι άνοιχτό, πλένει τὰ χέρια του πριν φάγη με δλοκάθαρο νερό. Μά πλένει και τó πρόσωπό του, τó στόμα του και τó λαιμό και μία φορά την εβδομάδα κάνει κ' ένα θερμο λουτρό. Καλά μασσάει την τροφή του και τρώγει και προσεκτικά καλο- πλεγμένα φρούτα, χόρτα καλοημένα προσιμῇ. Τα ποτῆ- του καλά βοουτίζει και φυλάγει καθαρά, πάντα στο ύψαι- θρο γυρίζει και παίξει μ' έδδημη καρδιά. Στη φύσι μιαν άγάπη τρέφει και κάνει πάντα εκδρομές σέ πρώσινα λιβά- δια τρέχει κάνει βαθιές αναπνοές.

Εν Αθήναις 16 Μαρτίου 1927

Πρὸς

τὸν Ἑλλήν. Ἐρυθρὸν Σταυρὸν τῆς Νεότητος.

Μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἔλαβον τὸ γράμμα σας ἀπὸ 1 τρέχ. μηνὸς μετὰ τοῦ ωραίου δείγματος τῆς τελευταίας ἐθνικῆς σας ἐργασίας.

Σὰς εὐχαριστῶ καὶ σὰς συγχαίρω διὰ τὴν ἐργασίαν τῶν μελῶν σας. Ἀπὸ καιροῦ παρακολουθῶ αὐτήν, ὥς καὶ τὸ ἀξιόλογον περιοδικόν σας καὶ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμῶ τὴν μεγάλην σημασίαν, ἣν ἔχει διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ σωματικὴν ἐνίσχυσιν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ὁ καλὸς ἀγὼν, ὃν ἐπιχειρεῖ ὁ Ε. Σ. Νεότητος διὰ τῶν ἐθνικῶν ὑγειονομολογικῶν καὶ ἀνθρωπιστικῶν σκοπῶν του.

Ἐλπίζω ὅτι ὁ ἐκπαιδευτικὸς κόσμος θὰ κατενόησε τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος καὶ μεγαλῶς θὰ βοηθῇ ὑμᾶς εἰς τὸ ἔργον σας, δεδομένου ὅτι τοῦτο συμπίπτει μὲ τοὺς σκοποὺς πάσης ἐθνικῆς συγχρονισμένης ἀγωγῆς.

Παρακαλῶν, κ. Πρόεδρε, νὰ διαβιβάσετε τὰς φιλικωτάτας μου προσήσεις πρὸς ὅλους τοὺς Ἑλλήνας Ἐρυθροσταυρίτας μετὰ τῶν θεμιτῶν εὐχαριστιῶν διὰ τὸ ὥραϊον δῶρόν σας καὶ τὰ εἰλικρινῆ συγχαρητήρια διὰ τὴν ἐργασίαν, διατελῶ μετὰ πλείστης τιμῆς.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΑΡΓΥΡΟΣ

Ἀπὸ τὴν Ὀλλανδίαν οἱ ΕΣΝ τοῦ γυμνασίου τοῦ Sneek ζητοῦν ν' ἀλληλογραφήσουν μὲ τοὺς Ἑλλήνας συναδέλφους τῶν γυμνασίου τινὸς Ἀθηνῶν ἢ Θεσσαλονίκης εἰς ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΣΝ

— Στὶς 4 Ἀπριλίου φθάσει εἰς Ἀθήνας ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Ραγνο. Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς θεωρεῖ εὐτύχημά του νὰ τὸν ὑποδεχθῇ

Εν Αθήναις 16 Μαρτίου 1927

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Πρὸς

τοὺς Ἐπιθεωρητὰς τῶν δημ. σχολείων καὶ διευθυντὰς τῶν Διδασκαλείων.

Ἀποδίδοντες μεγίστην σημασίαν εἰς τὴν τὸν ἐπόμενον μῆνα διοργανουμένην ἐκθεσιν ἑλληνικῆς λαϊκῆς τέχνης ὑπὸ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος τόσον ἀπὸ ἀπόψεως προαγωγῆς καὶ ἐνισχύσεως τῆς ἐθνικῆς χειροτεχνίας, ὅσον καὶ ἀπὸ παιδαγωγικῆς ἀπόψεως, ἥτοι ἀναπτύξεως τῆς δεξιότητος τοῦ μαθητοῦ, παραγγέλλομεν ὅπως δι' ὅλων ὑμῶν τῶν δυνάμεων συντρέξετε εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς εἰρημένης ἐκθέσεως, παρακαλοῦντες τοὺς διευθυντὰς τῶν σχολείων, ἵνα συμμετάσχῃ ταύτης κατὰ τὰς λεπτομερεῖς ὁδηγίας, τὰς παρεχομένας ὑπὸ τοῦ Κέντρου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΑΡΓΥΡΟΣ

στὸν τόπο μας, καὶ τώρα μάλιστα πού ἐξορτάζει τὴν πεντηκονταετηρίδα του.

— Στὸν Καναδὰ οἱ ΕΣΝ αὐξήθηκαν κατὰ 30,000 εἶναι τώρα ὅλοι 137,494. Ἔδωσαν τὰ Χριστούγεννα δῶρα, φορέματα, χρήματα εἰς φτωχὰ παιδιά. Ἔστειλαν λευκώματα, βιβλία, γλυκύματα, καὶ ρούχα εἰς νοσοκομεῖα τῶν παιδιῶν. Ἀγόρασαν γιὰ τὰ ἄρρωστα μουρουνόλαδο, βοῦρτσες τῶν δοντιῶν καὶ καθίσματα ὀρθοπεδικά. Ἔδωσαν τὴν συνδρομὴν τοὺς στὰς ὁργανώσεις ποὺ προστατεύουν τὰ παιδιά. Διωργάνωσαν παιδικὰς, ἐξοχὰς καὶ μαθητικὰς συσσίτια. Μοίρασαν παιχνίδια, γλυκύσματα, εἰκόνες, καὶ φορέματα εἰς ὁρφανοτροφεῖα, εἰς ἄσυλα τῶν παιδιῶν.

— Ὁ Ἰσπανικὸς ΕΣΝ ἰδρύθηκε τὸ 1925. Εἶχε τὸ 1926 κίνησι ἀπὸ 3026 γράμματα—90 νέες δριάδες καὶ 3828 νέα μέλη καὶ σχολικὴ ἀλληλογραφία μὲ λευκώματα 126.

Οἱ ΕΣΝ τοῦ δημ. Σχολείου Μινερει-τσιφλίκ.

ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

ΘΟΥΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

Κ. Ι. ΛΑΒΔΑ

Marcia mauroso

Με γὰ ἄν με - ρα πὰ λὲ δὴ με ρέ - νει - τῆς λεν τε
 ρίαι - ραι με ρα γὰ υον σὴ - ἔρ πρὸς λὲ δὴ τὸ δὴν ρι α το νὶ σὴ - σὺς νὶ οὐ
 τῆς Πα τρι δὸς δαν ραι τοὶ - τῆς φαι ρας τῆς - δὴ μαι α δὴ μὴ θῆ - τὲ - μὲ τοὺς γιν ραι - οὐς
 τῆς πὸν εἰν οὐ εἰς - δὴν γὰ σματα πὸν ἀπ' τὰ σὺο τῆ δὴν υαν - καὶ πὸν δαμά - τια τῶν
 εἰ χαν γὼ τῆς - Με γὰ ἄν τῆς
 Λέον τοῦ δας ἄς πρ -
 νου - εἰν ὁ πτα σὶ α - οὐ γὶ γαν τῆς - τῆς λεν τε ρίαι - Κο λο υο τρὼ ἴνι
 οὐς κα νὰ ρης βὴ γας θε ριά τῆς θὰ λαβ. δας - καὶ τῆς σὴ ρίαι - γὰ δὰ νὰ τῆς - ρα
 εἰς - πὸν υαν τε ροῦς τῆς μισαὶ τὰ δὴ θη δας ἄ υὸ μὴ μιά γω τῆς - τὰ
 υὰ βὴ πὸν τῆς μὴς γὰ δὸ δὴν ροῦ με πα ρα γὰ τῆς γ δὴ α τῆς - τρὰ τῆς
 Λέον τῆς γ δὴ α τῆς τρὰ τῆς

ΥΓΕΙΑ-ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΙ ΕΞΝ τοῦ β' μονοταξίου Διδακταλείου Ἀθηνῶν ἀ-
σχοῦνται στίς πρῶτες βοήθειες εἰς τὸ ἱατρεῖον
τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ (Βύρωνος)

+
ΕΡΥΘΡΟΣ-ΣΤΑΥΡΟΣ
ΤΗΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΟΙ ΕΞΝ τοῦ β' μονοταξίου Διδακταλείου Ἀθηνῶν ἀ-
σχοῦνται στίς πρῶτες βοήθειες εἰς τὸ ἱατρεῖον
τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ (Καισαριανῆς).

